

ECNP Barcelona - pár pohľadov na sympóziá

(Španielsko, Barcelona, 30. augusta – 3. septembra 2008)

V Barcelone sa konal v loňskom roku 21. kongres venovaný neuropsychofarmakológii. Má už svoje tradičné publikum a tradičný termín na rozhraní leta a jesene.

Hneď v úvodnej časti kongresu 30. 8. 2008 bolo sympóziium o melatoníne. Úvodný rečník Lader (Londýn) uviedol, že 30 % ľudí má poruchy spánku, starší ľudia až v 40 %. Upozornil tiež na lieky, ktoré spôsobujú poruchy spánku (nesteroidné a steroidné analgetiká, betablokátory, teofilíny, antidepresíva, kofeín, amfetamíny). Kurz (Berlín) podal základné informácie o melatonínovom receptorovom systéme. MT1 receptory ovládajú posun fázy spánku, MT2 receptory cez nucl. suprachiasmaticus ovplyvňujú amplitúdu. Poukázal na to, že v populácii sú až 20-násobné variácie hladiny melatonínu. Melatonínový deficit je u depresie, primárnej insomnie a v starobe. Wade (Glasgow) referoval o štúdiách s Cirkadinom. Cirkadin normalizoval hladiny melatonínu, upravoval poruchy spánku a výrazne zlepšoval kvalitu života.

31. 8. sa konalo sympóziium o generalizovanej úzkostnej poruche (GAD) a fibromyalgii. Sympóziium uviedol Witchen. Úvodom sa spýtal poslucháčov, či niekedy niekto z prítomných lekárov diagnostikoval fibromyalgiu. Nezdvihla sa skoro žiadna ruka. Abelló, reumatológ z Barcelony, pripomenul, že ide o častú algiiu (prevalencia 1,4 - 2,7 %), častejšia je u žien. Častá je komorbidity s afektívnymi poruchami. Lépine (Rouen) sa zaoberal možnou patogenézou - HPA osou, psychoneuroimunológiou, súvis s niektorými neuroleptikami. Allgulander (Štokholm) sa zaoberal komorbidity GAD a fibromyalgie. Ako najvhodnejší liek na takúto komorbidity by mohol byť pregabalin.

31. 8. bolo aj sympóziium o bipolárnej poruche. Uviedol ho Vieta. Stahl a Yatham prezentovali príslušné štúdie. Sympóziium neprineslo nové pohľady, upozornilo len na možnosť použitia depôtneho risperidónu u bipolárnej poruchy.

1. 9. bolo naopak zaujímavé sympóziium o antipsychotickej liečbe. Masand (Durham, USA) sa zaoberal patofyziológiou schizofrénie. Zhrnul veľmi prehľadne doterajšie poznatky. Detailne sa venoval nežiaducim účinkom antipsychotík. McIntyre (Toronto) sa podobne zaoberal bipolárnou poruchou. Uviedol aj najnovšiu štúdiu s celekoxibom. Celekoxib, alebo placebo, sa pridávali k antidepresívu. Celekoxib významne urýchlil nástup antidepresívneho účinku. Už v prvom týždni sa pozoroval efekt, celkovo skóre HAMD pokleslo po týždni o 50%! Schoolevová (New York) referovala o negatívnych symptómoch u schizofrénie. Komentovala jednu obsiahlu

štúdiu s týmto zameraním. Podľa nej augmentácia glycínom, alebo D-cykloserínom, sa nedala odlišiť od placebo, teda plne zlyhala. Ako vyplýva z krátkej anotácie, išlo o veľmi reprezentatívne obsadené sympóziium s novými pohľadmi.

1. 9. bol aj okrúhly stôl o depresii. Názory prezentovali Demyttenaere (Lovaň), Lecrubier (Paríž) a Blier (Ottava). Príspevky prerušovali prezentáciou kazuistik s praktickými návrhmi na riešenie problémov.

Sympóziium o insomnii (2. 9.) uviedol Nutt (Bristol). GABA regulácia je dôležitá pre spánok. Benzodiazepíny (BDZ) podporujú spánok. Od roku 1986 je k dispozícii zopiklon - prvá non - BDZ látka, s účinkom na GABA A receptor. Garcia (Madrid) podal prehľad štúdií s eszopiklonom. Sú už k dispozícii aj dlhodobé štúdie 3-12-mesačné. Eszopiklon je dobre tolerovaný aj pri chronickej insomnii. Dijk (Guilford, UK) hovoril v závere sympózia o nových mechanizmoch spánku. Teda nielen o modulácii GABA systému. Spomenul antagonisty orexinu, melatoninu, histamínu a podobne.

2. 9. bolo aj veľmi podnetné a kritické sympóziium o klinických štúdiách v oblasti CNS. Viedli ho Sheehan a Kasper. Sheehan uviedol, že 25 % klinických investigátorov nemá klinickú skúsenosť, v USA dokonca až 50 % investigátorov nie sú vôbec doktori medicíny. Je preto aj rozdiel medzi výsledkami v USA a v EU. Tiež upozornil na frekventné placebo reakcie, u úzkostných a depresívnych porúch je to až 30 - 50%! U psychóz a OCD je podstatne nižší výskyt placebo respondérov v štúdiách. Szegedi (zamestnanec Organonu, USA) zozbieral údaje z 30 štúdií s fluoxetinom. Ak bol fluoxetin v štúdiu ako komparátor, tak bol horší ako sledované liečivo, ak ako experimentálna látka, tak bol lepší ako komparátor. Poukázal na to, že v štúdiách s CGI bolo v USA nižšie priemerné skóre ako v EU. Poukázal tiež na to, že od 70. rokov rýchlo narastá počet schizofrenikov, ktorí sa zlepšia na placebo. Targum (USA) v závere tohto nesmierne podnetného a kritického sympózia poukázal na fakt, že výsledky štúdií sú signifikantne ovplyvnené podľa toho, či investigátori boli alebo neboli trénovaní.

Ako vidno z prehľadu sympózií, tak okrem tradičných pohľadov sa v Barcelone vyskytli aj netradičné, inovatívne, ako aj výrazne kritické a nútiace k zamysleniu. Môžeme sa tešiť na ďalší ECNP kongres, lebo zrejme tento kritický duch bude sa naďalej prejavovať. Už to signalizujú aj niektoré príspevky v časopise *European Neuropsychopharmacology*.

Prof. MUDr. Vladimír Novotný, CSc.